

BORGTOCHT EN BELASTINGRECHT

Het ligt niet op onzen weg en behoort niet tot onze competentie om ook den 18en Titel van Boek III van het Burgerlijk Wetboek, de artikelen 1857 tot en met 1887, over borgtocht handelende, in de volgende beschouwingen te verwerken. Niettemin mag eenige kennis ook in deze niet ontbreken. Er is bijzonder in tijden als deze volop gelegenheid zich als borg te verbinden. Men zij hiermede echter voorzichtig. Dit niet enkel omdat de verbintenissen der borgers krachtens art. 1863 B.W. overgaan op hunne erfgenamen. Der Wahn ist kurz, die Reu ist lang.

Begrijpelijkerwijs heeft zich ook in de tot onderwerp gekozen materie de rechtspraak in belastingzaken niet onbetuigd gelaten. Zien we daartoe in de eerste plaats in arrest II. R. 17 April 1929, B. no. 4492 een directeur en aandeelhouder van naamlooze vennootschappen optreden, die ten behoeve van die vennootschappen borgtochten aangaat en als ongelukkig gevolg daarvan aan de schuldeisers de schulden der n.v. heeft aan te zuiveren, wat op een verlies uitkomt. Hetgeen als borg voor de bewuste n.v. betaald werd, is niet aangemerkt als te zijn geschied in de uitoefening van eenig beroep (of bedrijf), wijl de in de n.v. bekleede functiën niet de noodzaak medebrachten om er voor borg te blijven. Het werd derhalve niet in mindering van het inkomen geleden. Uit dezen hoofde werd deze leidende persoonlijkheid bij de n.v. — wien het caveat consules was ontgaan — tevens een lijdende partij. Hij werd gerekend een schade enkel in het vermogen te hebben geleden, die buiten zijn belastbaar inkomen omging. Tusschen het bekleeden van de functie en de geleden schade werd niet geacht een nauw verband te bestaan (*Damsté*, inkomstenbel. 4e druk blz. 135).

Trouwens was het niet voor de eerste maal, dat een geschil als dit hetzelfde resultaat had bij den administratieven rechter. Te noemen valt Raad van Beroep Groningen 14 September 1921, B. no. 3083 en ook de Minister van Financiën gaf gelijk richtsnoer (res. 7 Juni 1923, no. 38, B. no. 3471). De Minister toch gaf te kennen, dat de borgstelling niet in verband stond met de aan de betrekking verbonden werkzaamheden en verplichtingen en niet als een handeling in den zin van art. 7 der wet op de inkomstenbelasting kon worden aangemerkt.

Werd, zooals zooeven gezien, een verlies uit borgtocht niet als inkomensverlies geleden, een los van eenig bedrijf of beroep genoten bate ter zake van borgstelling ten behoeve van eene naamlooze vennootschap — neerkomende enkel op het plaats hebben van een beschikking over vermogen of het aanvaarden van vermogensrisico — werd niet aangemerkt te vallen onder art. 7 en derhalve evenmin onder art. 18 der wet op de inkomstenbelasting (H. R. 24 April 1929, B. no. 4501). Evenmin gelukte het blijkens arrest H. R. 19 Juni 1929, B. no. 4527 een verlies uit borgtocht onder art. 18 te brengen met de bewering, dat de garant op de handelingen van den hoofdschuldenaar een scherpe controle had uitgeoefend. Dit werd niet beschouwd als door den geldschietter verrichte op zich zelf staande werkzaamheden.

De *risico-premie*, die iemand ontvangt ter zake, dat hij, in verband met een *bedrijfstransactie*, gedurende een aantal jaren borg blijft, behoort ongetwijfeld tot diens bedrijfswinst, als geldende een in bedrijf gesloten transactie. Blijkens arrest II. R. 12 Dec. 1934, B. no. 5743 wordt ter berekening van de daaruit behaalde bate iedere methode toelaatbaar geacht, die niet strijdig is met goed koopmansgebruik. Men kan de premie aanstonds na ontvangst als bate verantwoorden. Men kan eerst het afloopen van den borgtocht afwachten om te zien welk resultaat de transactie heeft opgeleverd. En men kan voor ieder jaar dat de borgtocht duurt een evenredig deel van de ontvangen risico-premie als bate aannemen.

Nog zij hier gememoreerd het overbekend geworden, de toepassing van art. 8 der wet op de vermogensbelasting betreffende arrest II. R. 19 December 1934, B. no. 5749. De *kans*, dat uit hoofde van borgtochtverplichtingen een vermogensnadeel zou worden geleden, mocht — ook al was de borg op 1 Mei van het belastingjaar nog niet tot betaling aangesproken — ingevolge genoemd wetsartikel voor de vermogensbelasting als schuld in mindering van de waarde der bezittingen gebracht worden. Leest men dit arrest nauwkeurig, dan ziet men de juridisch belangwekkende kwestie der voorwaardelijke schuld hier om den hoek kijken. Doch laat mij als niet-jurist in deze den anderen hoek uitkijken.

Tot slot in verband met dit onderwerp nog iets over de wet op de Invordering van 's Rijks directe belastingen van 22 Mei 1845, Staatsblad no. 22 De ontvanger, die op den voet van art. 17, tweede lid, dier wet uitstel van betaling van belasting verleent, kan daaraan bijv. de voorwaarde verbinden van het stellen van een borg. Nu is echter uit hoofde van zijn borgtocht die borg nog niet de ten kohier gebrachte belastingsschuldige waarvan art. 5, eerste lid, dier wet gewaagt. Niet de schuldenaar, waarop eventueel de artt. 13 en 14 dier wet toegepast kunnen worden. Indien de belastingsschuldige zelf in gebreke blijft, heeft de ontvanger tegen dien borg de gewone actie in te stellen, buiten de Invorderingswet om.

Laat mij hiermede dit compilatie-artikel besluiten. Ik vertrouw, dat het niet zal nalaten in voorkomende gevallen een juist oordeel te helpen vestigen.

B. VAN DEN BERG

UIT HET BUITENLAND

Red.: CH. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE,
A. M. VAN RIETSCHOTEN en Drs. E. P. M. VAN WAES
(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris
der Redactie)

Het honorarium van den accountant

In Engelsche vakbladen is in den laatsten tijd het vraagstuk, op welke basis het honorarium van den accountant moet worden berekend ter sprake gekomen naar aanleiding van een proces, dat een accountant tegen zijn opdrachtgever heeft gevoerd. De accountant, die bij een belastingzaak een percentage van het door zijn inmenging verkregen bespaarde bedrag had bedongen, reclameerde een gedeelte van het bedrag, dat bespaard zou zijn geworden, indien de opdrachtgever den raad van den accountant zou hebben opgevolgd.

Als principieele kwestie werd gesteld of de accountant zijn honorarium mag bepalen op basis van de behaalde resultaten. In *The Accountant* van 22 Juni 1935 wordt hetgeen *Pisley* indertijd heeft gezegd aangehaald nl. „That is a matter which has come up on several occasions at meetings of the Council, and, from remarks I recollect having heard, members consider it is unprofessional to accept any matter of business on payment by results. We do not think it is a proper thing to do.”

Eenzelfde meening is door Sir *John Simon* tot uitdrukking gebracht door te zeggen: „The work that we do must be rendered to our clients, without stint, in proportion to our clients' needs, rather than in proportion to the reward which we receive.”

De Redactie van het blad vervolgt aldus:

De accountant, die een honorarium vraagt, dat niet evenredig is aan het werk, dat hij feitelijk zou moeten verrichten om de opdracht goed te volvoeren, maakt het zich bij voorbaat moeilijk zijn plicht jegens zijn cliënten goed na te komen. De man, die een deskundige raadpleegt verwacht, dat het verkregen advies het beste advies zal zijn, dat de deskundige kan geven.

Uitgaande van de veronderstelling, dat het advies niet mag worden beïnvloed noch door onderbieding van het normale honorarium noch door een verkregen premie boven het honorarium, is het duidelijk, dat de algemeen gebruikelijke bepaling van het honorarium de juiste is.

Voor al bij de belastingzaken gaat dit op, daar hier het algemeen belang nooit geheel kan worden uitgesloten; de accountant heeft een publieke taak ten opzichte van den fiseus en een private taak tegenover den client. Het zou een ramp voor het beroep zijn, indien het vertrouwen van den fiseus in accountants zou worden geschokt en hoe zou dit kunnen worden voorkomen, indien de verdiensten van den accountant direct afhankelijk zou zijn van het bedrag, dat aan den fiseus wordt onthouden.

Aan den anderen kant kan men zich wel voorstellen, dat cliënten een voorkeur hebben tot het aangaan van een overeenkomst tot betaling op basis der bereikte resultaten. Indien een client van zijn kant een dergelijke regeling zou willen maken kan niemand dit verhinderen, doch zelfs in dat geval moet het bedrag, dat de accountant uiteindelijk verkrijgt voor het grootste deel gebaseerd zijn op den aan de opdracht besteden tijd. Dat wil zeggen, dat de client niet kan worden verhinderd om zijn voldoening in de behaalde resultaten tot uiting te brengen door boven het normale honorarium een extra vergoeding te geven. Doch dit verschilt aanmerkelijk van het declareeren door den accountant van een bedrag, dat in geen verhouding staat tot de werkelijk bewezen diensten als deskundige.

De Council heeft gemeend mede zijn oordeel over dit onderwerp te moeten uitspreken en deed dit op een vergadering van 7 Augustus 1935 aldus:

„That in the opinion of the Council it is highly undesirable that in Revenue cases members of the Institute should undertake work on the basis either that they should be remunerated by a percentage on the amount recovered or that they should receive no remuneration if no recovery results. Should such a case be brought to the knowledge of the Council it will be liable to be regarded as discreditable conduct.”

De algemeen geldende opinie werd dus door de Council bevestigd, een oordeel, waarover wij ons uit het oogpunt van beroepsceer kunnen verheugen.

Een misleidend prospectus

Het is alweer een geruimen tijd geleden, dat de Royal Mail Case de gemoederen in beweging bracht. In het voorjaar 1935 heeft zich wederom een financieele debaete in Engeland voorgedaan, die hoewel niet van een dergelijke omvang als de genoemde zaak, veel stof heeft doen opwaaien. Wij hebben hier het oog op de debaete van de peper pool. Een zekere overeenkomst tusschen beide gevallen is aanwezig, doordat een bij de peper pool betrokken instelling eveneens door middel van een beroep op de geldmarkt den dans trachtte te ontspringen. Deze gelden konden verkregen worden door den juisten gang van zaken niet in het prospectus te vermelden.

De slechte afloop van de pool is genoegzaam bekend uit de berichten van de dagbladen; wij volstaan er dus mede het volgende te ontleenen aan een artikel voorkomende in het nummer van 27 Juli van The Accountant.

Bezien van het standpunt van het belegend publiek is het prospectus der firma James & Shakspeare de kern van de geheele zaak. Deze firma had de controle verkregen over Williams Henry & Co, welke laatste groote verplichtingen had loopen door aankopen van schellak en peper. Deze verplichtingen gingen boven de krachten der firma en de Receiver vond niet alleen, dat het moeilijk was zich aan den indruk te onttrekken,

dat de emissie werd opgezet met het eenige doel om de overgenomen onderneming te hulp te komen, doch ook, dat de betraachte spoed bij de emissie als een factor van het grootste gewicht werd beschouwd. Maar dat was niet alles. Het prospectus maakte geen melding van de kritieke situatie van Williams Henry & Co. Kort gezegd, James & Shakspeare had de controle verworven over een firma, wier ongezonde speculaties deze op den rand van den afgrond hadden gevoerd en het publiek werd daarna uitgenoodigd „to hold the baby”.

De inschrijvers werden opzettelijk in onkunde gelaten over de financieele positie en de vooruitzichten der firma. Opzettelijk werden belangrijke feiten verzwegen, die, indien deze openbaar gemaakt zouden zijn geworden, tot het mislukken van de emissie geleid zouden hebben. Doch niet alleen werden feiten verzwegen, doch „it would appear to anyone reading the prospectus and the auditors' certificate, that Williams Henry & Co Ltd was in a sound financial condition.”

Optimisme in een prospectus is niet strafbaar, doch het feit, dat het mogelijk is op een uitnoodiging tot het geven van geld belangrijke gegevens te verzwijgen, die, indien deze bekend waren geweest, zelfs de meest onervaren belegger zou hebben weerhouden in te schrijven, geeft een gevoel van onrust.

De Companies Act 1929 verlangt, dat een prospectus een accountants-verklaring zal bevatten „with respect to the profits of the company in respect of each of the three financial years immediately preceding the issue of the prospectus and the rates of the dividends (if any) paid by the company in respect of each class of shares in the company in respect of the said three years”. Het is duidelijk, dat dit voorschrift den belegger niet beschermt, indien de publicering van winsten en dividenden gepaard gaat met een verzwijging van het feit, dat de vennootschap buitensporige verplichtingen heeft loopen en aan den rand van het bankroet staat.

De accountants, die hun verklaring hebben afgegeven hebben verklaard, dat hun geen peperecontracten waren getoond; zelfs wisten zij niet, dat de vennootschap op eenigerlei wijze in peper was geïnteresseerd.

De les, die de Redactie van The Accountant uit dit voorval trekt is, dat de bestaande wetgeving onvoldoende is. De Stock Exchange Committee zou waardevol werk verrichten door een politiek te voeren, waarbij zij niet tot toelating tot de notering der fondsen zal overgaan, tenzij zij ingelicht zou zijn betreffende de uitstaande verplichtingen.

Het komt ons echter op zijn minst genomen vreemd voor, voor zoover wij op bovenstaande gegevens moeten afgaan, dat de accountant in kwestie zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven van het doel, waarvoor de gevraagde gelden zouden moeten dienen en dat zij meenen te kunnen volstaan met de verklaring, dat zij niet wisten, dat de vennootschap in peper was geïnteresseerd. Naar onze meening is de accountant volgens de hier te lande geldende opvattingen in zijn publieke taak tekort geschoten. Deze zaak werpt tevens het licht op de gevaren, die men loopt, indien de verantwoordelijkheid zich uitsluitend richt naar de bestaande jurisprudentie.

Engelsch oordeel over het verslag der Royal Dutch

In The Accountant van 29 Juni 1935 komt in de rubriek Finance and Commerce het volgende oordeel voor betreffende het verslag der Royal Dutch. „In the case both the balance sheet and the profit and loss account are followed by „explanations”. These add so much to the clarity of the figures that we reproduce them as illustrating what can be done when real effort is made to give shareholders the fullest understanding of the position”.

CH. H.